

Asia: VN/25041/2020

Henkilötunnusjärjestelmän uudistamista koskevat säädös- ja muut ehdotukset

Luonnos hallituksen esitykseksi

Yleiset huomiot esityksen tavoitteista

Akava pitää henkilötunnuksen uudistamista erittäin tärkeänä tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämisen sekä vähemmistöjen perusoikeuksien toteutumisen näkökulmasta. Se esittää samalla huolensa uudistuksesta yhteiskunnalle ja siihen sisältyville eri organisaatioille koituvia kustannuksia kohtaan. Kaikilla henkilötunnuksen rakenteeseen tehtävillä muutoksilla on laajoja vaikutuksia erilaisiin tietojärjestelmiin ja niiden kustannusvaikutukset ovat merkittäviä.

Huomiot mahdollisuuteen saada henkilötunnus jo Suomessa oleskeluun oikeuttavaa lupaa tai rekisteröintiä koskevan hakemuksen perusteella (1. lakiehdotuksen 9 ja 22.2 §)

Akava pitää osaavan työvoiman saatavuutta yhtenä keskeisimpänä suomalaisen hyvinvointiyhteiskunnan säilyttämisen haasteena. Se kannattaa lakiluonnoksen tavoitetta helpottaa ulkomailla oleskelulupaa hakevien mahdollisuuksia saada suomalaisen henkilötunnus käyttöönsä nykyistä aiemmin. Nykyisellään henkilötunnuksettomalla henkilöllä ei ole mahdollisuutta saada tunnustusvälinettä eli pankkitunnisteita, mobiilivarmennetta tai henkilökorttiin sisältyvää kansalaisvarmennetta, mikä estää myös sähköisten viranomaispalveluiden käytön. Ehdotettu uudistus helpottaa ulkomaalaisten henkilöiden asiointia Suomessa sekä sujuvoittaa esimerkiksi Suomeen opiskelemaan tai töihin muuttavan henkilön integroitumista yhteiskuntaan.

Huomiot mahdollisuudesta tallettaa ulkomaalaisen henkilön tiedot väestötietojärjestelmään ulkoisen palveluntarjoajan oleskelulupa-asiassa tekemän henkilöllisyydestä varmistumisen perusteella (1. lakiehdotuksen 22.3 §)

Akava kannattaa lakiluonnoksen tavoitetta helpottaa ulkomailla oleskelulupaa hakevien mahdollisuuksia saada suomalaisen henkilötunnus käyttöönsä nykyistä aiemmin. Uudistus helpottaa ulkomaalaisten henkilöiden asiointia Suomessa sekä sujuvoittaa esimerkiksi Suomeen opiskelemaan tai töihin muuttavan henkilön integroitumista yhteiskuntaan.

Etärekisteröintimenettelyä koskevat huomiot (1. lakiehdotuksen 9 a–9 d ja 34 a §)

Akava kannattaa lakiluonnoksen tavoitetta helpottaa ulkomailla oleskelulupaa hakevien mahdollisuuksia saada suomalaisen henkilötunnus käyttöönsä nykyistä aiemmin. Uudistus helpottaa

ulkomaalaisten henkilöiden asiointia Suomessa sekä sujuvoittaa esimerkiksi Suomeen opiskelemaan tai töihin muuttavan henkilön integroitumista yhteiskuntaan.

Sukupuolineutraalia henkilötunnusta koskevat huomiot

Akava kannattaa sukupuolineutraalin tunnuksen käyttöönottoa. Henkilötunnuksen rooli henkilön yksilöivänä tietona erilaisissa tietojärjestelmissä on keskeinen. Akavan mielestä esitys sukupuolineutraalin henkilötunnuksen käyttöön ottamisesta on ensiarvoisen tärkeä ihmisten perusoikeuksien toteutumisen sekä tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämisen näkökulmasta.

Uutta yksilöintitunnusta koskevat huomiot

Ehdotettu uusi yksilöintitunnus, joka on ainoastaan henkilön yksilöimistä varten, on kannatettava.

Muut hallituksen esitystä ja alustavaa asetusluonnosta koskevat huomiot

-

Kysymys vain ministeriöille: Seuraako esitykseen sisältyvistä muutosehdotuksista muutostarpeita hallinnonalanne lainsäädäntöön? Jos kyllä, mihin lakeihin muutoksia on tarpeen tehdä ja onko muutokset tarpeen sisällyttää esitykseen liitelakeina?

-

Informaatio-ohjauksen suunnitelma

Ovatko toimenpidesuositukset oikean suuntaisia? Mitä pidätte erityisen hyvänä tai mitä pidätte tarpeettomana?

Akava pitää tärkeänä, että laajaa uudistusta ja siihen sisältyvää ohjausta on valmisteltu laajassa sidosryhmäyhteistyössä ja selvitetty esitetyn käyttöönoton aikataulun tarkoituksenmukaisuutta sekä mahdollisuuksia kustannussäästöihin uudistuksen peruseriaatteita vaarantamatta. Sidosryhmäyhteistyötä tulee jatkaa edelleen.

Millä muilla toimenpiteillä henkilötunnuksen kysymistä ainoana tunnistustapana voitaisiin ehkäistä sähköisessä asiointissa, käyntiasioinnissa ja puhelinasiointissa?

-

Mitä säädösmuutostarpeita tai ohjeistuksia tunnistatte eri toimialoilla tai palveluissa, jotta henkilötunnuksen kysymistä ainoana tunnistustapana voitaisiin ehkäistä?

-

Mitä säädösmuutostarpeita tunnistatte, että tunnistustapahtuma olisi tarpeeksi luotettava palvelutapahtumaan nähden ja näettekö tarvetta velvoittaa laajemmin vahvan sähköisen tunnistamisen käyttöön (millä toimialoilla, missä palveluissa)?

-

Henkilötunnuksen vaihtamiskynnyksen madaltamista koskeva arviomuistio

Kommentit muistioon

-

Sahamies Miika
Akava ry